

Päivämäärä
19.9.2017

PUDASJÄRVEN KAUPUNKI

TOLPANVAARAN TUULIVOIMAPUISTON

OSAYLEISKAAVA

4.4.2017 PÄIVÄTYSTÄ KAAVALUONNOKSESTA ANNETTUIEN LAUSUNTOJEN JA MIELIPITEIDEN TIIVISTELMÄT SEKÄ KAAVAN LAATIJAN EHDOTUKSET PALAUTTEEN HUOMIOIMISEKSI

Tolpanvaaran tuulivoimapuiston osayleiskaavaluonnos pidettiin virallisesti nähtävillä MRL 62 §:n ja MRA 30 §:n mukaisesti Pudasjärven kaupungin teknisellä osastolla 26.4.-29.5.2017.

Osayleiskaavaluonnoksesta saatiin 13 lausuntoa ja 5 mielipidettä.

4.4.2017 PÄIVÄTYSTÄ KAAVALUONNOKSESTA ANNETTUIEN LAUSUNTOJEN JA MIELIPITEIDEN TIIVISTELMÄT SEKÄ KAAVAN LAATIJAN EHDOTUKSET PALAUTTEEN HUOMIOIMISEKSI

1.	LAUSUNNOT	1
1.1	Fingrid Oyj 28.5.2017	1
1.2	Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi 9.5.2017	1
1.3	Metsähallitus 23.5.2017	1
1.4	Oulu-Koillismaan pelastusliikelaitos 3.5.2017	1
1.5	Paliskuntain yhdistys 26.5.2017	1
1.6	Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 24.5.2017	2
1.7	Pohjois-Pohjanmaan liitto 29.5.2017	2
1.8	Pohjois-Pohjanmaan museo, arvokkaat maisema-alueet ja rakennettu kulttuuriympäristö 22.5.2017	3
1.9	Pohjois-Pohjanmaan museo, arkeologinen kulttuuriperintö 19.5.2017	3
1.10	Pudasjärven kaupunki, Viranomaislautakunta 10.5.2017	3
1.11	Puolustusvoimien 3. Logistiikkarykmentin Esikunta 19.5.2017	3
1.12	Suomen Turvallisuusverkko Oy 24.4.2017	4
1.13	Suomussalmen kunta, kunnanhallitus 9.5.2017	4
2.	MIELIPITEET	4
2.1	Puotiniemi Kari ja Anu, Luukkonen Margit, Komulainen Lauri ja Marjaana, Kalliojärvi Kaarina, Luukkonen Ahti ja Margit, Malinen Klaus ja Marja, Alahäivälä Kirsi sekä Honkanen Arsi ja Terttu, Kansanniva Jukka ja Merja, Ylönen Hannu ja Sirpa sekä Säynäjääho Sirkka ja Ruonakoski Antti 29.5.2017	4
2.2	Honkanen Pentti, Helena ja Seija 19.5.2017	4
2.3	Vierimaa Eero 29.5.2017	8
2.4	Honkanen Tiina, Lehtola Raili, Savela Piia, Sami ja Henri, Keränen Eevi, Risto, Esa ja Raimo, Kunnari Anna-Liisa, Syrjälä Kyllikki ja Jorma, Honkanen Pekka sekä Honkanen Ismo 24.5.2017	5
2.5	Vainio Adam	8

1. LAUSUNNOT

1.1 Fingrid Oyj 28.5.2017

- Fingridillä ei ole lausuttavaa osayleiskaavan sisällöstä. Lausunto koskee vain Fingrid Oyj:n voimajohtoja.

1.2 Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi 9.5.2017

- Tolpanvaaran tuulivoimapuiston osayleiskaavaluonnoksessa kohdassa 8.2.3 on mainittu edellinen ilmailulaki. Voimassa oleva ilmailulaki on 864/2014.
- Selostuksessa on huomioitu lain edellyttämä lentoestelupa voimaloille.
- Kohdissa 7.2.16 ja 7.3.4 kirjoitetaan huomiovaloista, oikea termi on lentoestevalot.
- Kohdan 7.2.16 ilmailu –otsikon alla toisen kappaleen ensimmäinen virke on jäänyt ilmeisesti kesken.
- Kohdat 6.1, 7.2.14, 7.2.16, 7.3.1 ja 8.2.3: kirjoitusasu on Trafi ei TraFi.

Palautteen huomioiminen

- Muutetaan selostuksen kohtaan 8.2.3 voimassa oleva ilmailulaki.
- Muutetaan selostuksen ao. kohtiin oikea termi lentoestevalot huomiovalojen sijaan.
- Täydennetään selostuksen keskeneräistä virkettä ja korjataan ao. kohtiin Trafian oikea kirjoitusasu.

1.3 Metsähallitus 23.5.2017

- Metsähallitus tuo lausunnossaan esille mahdollisen uhanalaisen petolinnun esiintymisen alueella ja sen läheisyydessä. Uhanalaista petolintua koskevat tiedot on lausunnossa rajoitettu vain viranomaiskäyttöön (JulKL 24.1 § 14 kohta)
- Ympäristöministeriön 6.2.2017 tulleen ohjeen, liito-oravan huomioon ottaminen kaavoituksessa mukaan yleiskaavoissa M-merkintä on useimmiten riittävä aluevaraus liito-oravan suojelun kannalta. Luonnonsuojelulaki ja metsälaki ovat voimassa kaavan M-alueilla, nämä lait takaavat liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkojen suojelun eikä erillistä luo –merkintää tarvita. Luontoselvityksen mukaan alueelta ei löydetty yhtään havaintoa liito-oravasta. Potentiaalisen liito-oravaympäristön merkitseminen kaavaan on perusteetonta.

Palautteen huomioiminen

- Uhanalaisen petolinnun esiintymistä on selvitetty kesällä 2017. Selvityksessä suunnittelualueella tai sen lähistöllä ei ole havaittu uhanalaista petolintua. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on todennut tehdyn selvityksen riittäväksi ja todennut, ettei kaavan hyväksymiselle ole estettä (sähköpostitiedonanto 30.8.2017). Tarkkailumenetelmät ja –tulokset esitetään viranomaiskäyttöön tarkoitetussa kaavaselostuksen liitteessä 6.
- Kaavaluonnoksen luo-4-merkinnät (Jylhäloman kuusikko ja Tolpanvaaran länsipuolinen puron varsi) voidaan poistaa. Alueet ovat potentiaalisia liito-oravan elinympäristöjä, mutta niiden osoittaminen kaavassa ei ole tarpeellista Ympäristöministeriön ohjeistuksen perusteella, koska alueella ei ole tehtyjen selvitysten perusteella lisääntymis- ja levähdyspaikkoja.

1.4 Oulu-Koillismaan pelastusliikelaitos 3.5.2017

- Oulu-Koillismaan pelastuslaitoksella ei ole huomautettavaa kaavaluonnokseen. Pelastuslaitoksen esille tuomat turvallisuusasiat on huomioitu riittävällä tavalla kaavaluonnoksessa ja –selostuksessa.

1.5 Paliskuntain yhdistys 26.5.2017

- Alueella on Pintamon paliskunnalle suurin merkitys syyslaidunalueena ja samalla rykimäalueena. Suunnittelualueen pohjoisosa on kesälaidunta. Alueella laiduntaa ja sen

kautta kulkee syksyisin useita satoja poroja. Alue on asumattomana rauhallinen, mikä korostaa sen sopivuutta porolaitumeksi.

- Tuulipuistohankkeesta aiheutuu välittömiä laidunten menetyksiä infrastruktuurin rakentamisen myötä. Mikäli porot välttävät alueita häiriön (rakentaminen, voimaloiden liike, ääni, välke) vuoksi tai niitä ei voida enää käyttää poronhoitotöissä, aiheutuu myös laajemmille alueille ulottuvia välillisiä laidunmenetyksiä ja laidunnuspaineen epätasaista jakautumista. Lisäkustannuksia aiheutuu tällöin porojen lisäruokinnasta. On mahdollista, että porot vaeltavat kauemmaksi etelään naapuripaliskunnan alueelle. Tällöin aiheutuu lisäkuluja porojen kuljettamisesta vieropaliskuntien alueelta takaisin. Pintamon poronhoitajien mukaan on mahdollista, että ainakin osa poroista voi välttää aluetta sinne tulevan häiriön vuoksi.
- Hankealueen eteläosassa sijaitsee Tolpanvaaran siirtoaita, jossa poroerotuksissa käsitellään noin 200-300 poroa. Tuulipuisto tulee todennäköisesti vaikuttamaan poronhoitotöihin alueella. Tuulipuiston rakenteet (voimalat, tiet), valot ja liike vaikeuttavat porojen kuljettamista alueen kautta erotuksiin. Myös jos porot välttävät aluetta, menettävät alueen aitarakenteet merkitystään ja niitä voidaan joutua siirtämään tai rakentamaan muualle.
- M-alueen määräyksen viimeiseen lauseeseen tulee lisätä poronhoidon rakenteet. Tällöin tuleville toimijoille ei jää epäselväksi, saako alueelle rakentaa poronhoidon tarvitsemia rakenteita. Rakenteiden salliminen alueella on välttämätöntä, sillä vielä ei tiedetä, miten porot reagoivat hankkeeseen ja onko paliskunnalla tarvetta rakentaa alueelle uusia erotusaitoja tai muita rakennelmia esimerkiksi ohjaamaan porojen liikkumista.
- Paliskuntain yhdistys esittää, että kaavan yleismääräys muutettaisiin muotoon: "Alueen suunnittelussa ja toteutuksessa on turvattava porotalouden toiminta- ja kehittämisedellytykset." Toimintaedellytysten turvaaminen on tärkeää siksi, että jos hankkeen toimija vaihtuu, uuden toimijan sitoutuminen poronhoidon turvaamiseen ei ole itsestään selvää, mikäli ei sitä selkeästi kaavassa määrätä. Toiminnan turvaaminen tarkoittaa mm. sitä, että yhteydenpito rakentamisen ja toiminnan aikana on jatkuvaa ja että poronhoidon toiminta-ajat otetaan tuulipuiston rakentamisessa ja toiminnassa huomioon. Hankkeen haitallisia vaikutuksia poronhoidolle tulee välttää ja minimoida ja niitä tulee seurata.
- Poronhoitolain 53 § mukaisia neuvotteluita on käyty Pintamon paliskunnan kanssa kaavan edellisellä "kierroksella". Hankkeen seurannasta on sovittu paliskunnan kanssa.

Palautteen huomioiminen

- Muutetaan M-alueen kaavamääräyksen viimeinen lause seuraavanlaiseksi: Alueella on sallittua maa- ja metsätalouden harjoittamista palveleva rakentaminen sekä poronhoitoa varten tarvittavien rakenteiden rakentaminen.
- Muutetaan kaavan yleismääräys esitetyn mukaisesti muotoon: Alueen suunnittelussa ja toteutuksessa on turvattava porotalouden toiminta- ja kehittämisedellytykset.

1.6 Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 24.5.2017

- Tolpanvaaran kaavaluonnoksesta on pidetty uusi aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu 30.3.2017. Neuvottelussa muun muassa todettiin, että kaavoitustyössä tulee käydä läpi aiemman osayleiskaavan hyväksymisen jälkeen tapahtuneet muutokset ja tarvittaessa päivittää selvityksiä.
- Tässä vaiheessa ELY-keskuksella ei ole huomautettavaa laadittuun kaavaluonnokseen.

1.7 Pohjois-Pohjanmaan liitto 29.5.2017

- Tolpanvaaran tuulivoima-alue on osoitettu maalikuussa lainvoiman saaneessa Pohjois-Pohjanmaan 1. vaihemaakuntakaavassa tuulivoimaloiden alueena (tv-1).
- Pohjois-Pohjanmaan 2. vaihemaakuntakaavassa Tolpanvaaran alueelle ei ole osoitettu merkintöjä. Vaihemaakuntakaava on lainvoimainen. Osayleiskaavan vaikutusten arvioinnissa on todettu 2. vaihemaakuntakaavassa osoitetut maiseman ja kulttuuriympäristön arvokohteet. Kaavaselostuksen sivulla 56 oleva karttaote on epäselvä. Kuva tulisi varustaa

myös asianmukaisin viittauksia (Pohjois-Pohjanmaan 3. vaihemaakuntakaavan tuulivoimaselvitys. Selvityskartta 3).

- Pohjois-Pohjanmaan 3. vaihemaakuntakaavan luonnos on ollut nähtävillä keväällä 2017. Ko. kaavassa on tarkoitus osoittaa Tolpanvaaran tuulivoimapuiston sähkönsiirtoyhteys (pääsähköjohdon yhteystarve).
- Pohjois-Pohjanmaan liitto toteaa, ettei sillä ole osayleiskaavasta huomautettavaa.

Palautteen huomioiminen

- Korvataan kaavaselostuksen sivulla 56 oleva karttaote parempilaatuisella kuvalla ja lisätään kuvatekstiin asianmukaiset viittaukset.

1.8 Pohjois-Pohjanmaan museo, arvokkaat maisema-alueet ja rakennettu kulttuuriympäristö 22.5.2017

- Pohjois-Pohjanmaan museolla ei ole huomautettavaa Tolpanvaaran tuulivoimapuiston osayleiskaavasta arvokkaan maisema-alueen eikä rakennetun kulttuuriympäristön osalta.

1.9 Pohjois-Pohjanmaan museo, arkeologinen kulttuuriperintö 19.5.2017

- Pohjois-Pohjanmaan museolla ei ole huomauttamista Tolpanvaaran tuulivoimapuiston osayleiskaavaluonnoksesta arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.

1.10 Pudasjärven kaupunki, Viranomaislautakunta 10.5.2017

- Luonnos on huolella tehty ja aikaisemmin saadut palautteet on otettu hyvin huomioon uudessa osayleiskaavaluunnoksessa.

1.11 Puolustusvoimien 3. Logistiikkarykmentin Esikunta 19.5.2017

- Kaava ottaa riittävästi huomioon Puolustusvoimien tarpeita.
- Pääesikunta on 1. viiteasiakirjalla (AJ12216/29.10.2013) hyväksynyt minimivaihtoehto tuulivoimahankkeen (26 kpl / 230 m), jonka mukaan Puolustusvoimat ei vastusta suunnitelman mukaisten tuulivoimaloiden rakentamista.
- Kaavamääräyksiin pyydetään lisäämään lauseet: "Kaavan toteuttamisella ei saa vaikeuttaa Puolustusvoimien toimintaa. Toteuttamiseen liittyvistä suunnitelmista on pyydetty Puolustusvoimien lausunto".
- Jos toteutettavien tuulivoimaloiden koko (suurempi, korkeus > 10 m), määrä (enemmän) tai sijoittelu poikkeaa (> 100 m) niistä tiedoista, joilla Puolustusvoimat on antanut lausunnon hankkeen lopullisesta hyväksyttävyydestä, tulee hankkeelle saada Pääesikunnalta uusi lausunto hyväksyttävyydestä ja selvitystarpeista. Pienemmistä siirroista ja muutoksista ei tarvita uutta lausuntoa, mutta pyydetään tiedottamaan Pääesikunnan operatiivista osastoa ja pyytämään lupa siirtoon sähköpostilla tms.

Palautteen huomioiminen

- Puolustusvoimien lausunto hankkeen hyväksyttävyydestä on haettu ja saatu tuulivoimahankkeen YVA-menettelyn aikana. YVA-menettelyn jälkeen edellisessä kaavaprosessissa vähennettiin tuulivoimaloiden kokonaismäärää ja siirrettiin vähäisesti joidenkin voimaloiden paikkoja vaikutusten lieventämiseksi. Puolustusvoimilla ei ollut huomautettavaa vuonna 2014 hyväksytystä osayleiskaavaehdotuksesta, jonka voimalamäärät, -paikat ja -korkeudet otettiin lähtökohdaksi myös uuden kaavaprosessin luonnossuunnittelulle. Puolustusvoimat eivät ole hankkeesta huomauttaneet myöskään keväällä 2015, kun hankkeen rakentamisesta on lähetetty ilmoitus Viestintäviraston ohjeen (9.10.2014, päivitetty 24.2.2015) mukaisesti radiotaajuuksien käyttäjille, mukaan lukien Pääesikunta.

Metsähallitus on ollut yhteydessä Puolustusvoimiin kaavalausunnon johdosta ja pyytänyt selvennystä uuden hyväksyttävyytyslauseen tarpeeseen tässä tapauksessa.

Puolustusvoimat on 29.6.2017 ilmoittanut sähköpostitse, että vuoden 2013 lausunto on edelleen voimassa, eikä Pääesikunnan ole tarpeen antaa hankkeesta uutta lausuntoa.

1.12 Suomen Turvallisuusverkko Oy 24.4.2017

Suomen Turvallisuusverkko Oy:llä ei ole lausuttavaa tai osallistumistarvetta suunnittelukokonaisuuteen liittyen.

Edellä olevasta huolimatta Suomen Turvallisuusverkko Oy pyytää Tolpanvaaran tuulivoimapuistohankkeen toteuttajaa ilmoittamaan hyvissä ajoin varsinaisen rakentamisen aloittamisesta, jotta Suomen Turvallisuusverkko Oy voi ottaa huomioon tuulivoimapuiston rakentamisesta mahdollisesti aiheutuvat omaan toimintaansa liittyvät muutostyöt omalla toimialueellaan.

1.13 Suomussalmen kunta, kunnanhallitus 9.5.2017

Suomussalmen kunnalla ei ole huomautettavaa Tolpanvaaran tuulivoimapuiston osayleiskaavaluonnokseen.

2. MIELIPITEET

2.1 Honkanen Pentti, Helena ja Seija (Pieneltä Haukijärveltä) 19.5.2017

- Huomattavat melu-, valo- maisema- ja viihtyvyyshaitat Pienen Haukijärven alueelle sekä lisääntyvät terveysriskit asukkaille.
- Muutos ympäristössä olisi niin merkittävä, että sen seurauksena pienen Haukijärven tienoo muuttuisi asumiseen ja virkistyskäyttöön soveltumattomaksi alueeksi. Lisäksi kiinteistöjen arvot alueella tulisivat romahtamaan.
- Kaavaluonnoksesta tulee poistaa tuulivoimalat 20 ja 25 sekä kaikki Iso Teerivaaraan suunnitellut tuulivoimalat eli voimalanumerot 13-16, 18 ja 19. Nämä alueet tulee rajata kaavan ulkopuolelle.
- Voimalan 20 merkittävät maisemavaikutukset Pienen Haukijärven alueelle.
- Kaavaluonnos ei täytä maankäyttö- ja rakennuslain (134/2011) 77 b §:n vaatimusta maisemaan sopeutumisesta.
- Tautivaaraan suunnitellun tuulivoimalan maisemavaikutukset Pienen Haukijärven alueelle.
- Tautivaara on ainutlaatuinen harjumuodostelma, jossa sijaitsee useita kulttuurihistoriallisia ja yksi muinaismuistokohde. Tautivaara tulee jättää tuulivoimarakentamisen ulkopuolelle.
- Tuulivoiman terveys- ja ympäristöhaitoista tekeillä olevan selvityksen tulosten huomioiminen kaavan laadinnassa ennen kaavaehdotuksen julkistamista.
- Tuulivoimapuiston vaikutuksia matkapuhelinten toimintaan ei ole selvitetty. Tulee tehdä toimenpidesuunnitelma, jonka mukaan vaikutuksia aletaan minimoida, mikäli niitä ilmenee.
- Mikäli tv- ja radiovastaanottoon aiheutuu häiriöitä Tolpanvaaran tuulivoimahankkeen toteutuksen myötä, asettaa ne kansalaiset eriarvoiseen asemaan ja loukkaa siten kansalaisten perustuslaillisia oikeuksia. Laajakaistaverkko, joka mahdollistaa TV:n katselun, ei ulotu Pienelle Haukijärvelle asti.
- Lepakkoselvityksessä ei ole kartoitettu oikeilla menetelmillä ja riittävässä laajuudessa luonnonsuojelulaissa rauhoitetuksi määritellyn lepakon lisääntymis-, pesimä- ja ruokailualueita, muuttoreittejä sekä muita lepakon elämänkierron kannalta tärkeitä paikkoja. Osayleiskaavassa ei ole huomioitu luonnonsuojelulain mukaisesti lepakkojen kannalta tärkeitä alueita. Osayleiskaavasta noin 2 km pohjoiseen ja Pienen Haukijärven ja Haukijärven väliseltä alueelta on tehty lukuisia havaintoja lepakoista, selvitykset olisi tullut ulottaa myös näille alueille. Lepakkoselvitys tulee täydentää ennen kaavaehdotuksen julkistamista.
- Tuulivoimayhtiö tulee velvoittaa korvaamaan metsänomistajille mahdollisen turbiinipalon seurauksena syntyneen metsäpalon aiheuttamat vahingot.
- Kaavaan tulee sisällyttää määräys melumittausten suorittamisesta altistuvissa kohteissa ennen ja jälkeen rakentamisen. Rakentaja on velvoitettava kaavassa järjestämään

mittaukset kustannuksellaan ja ryhtymään tarvittaessa viivyttämättä niiden johdosta toimenpiteisiin. Mahdollisesti havaittuihin haittoihin tulee viranomaisten puuttua välittömästi eikä vasta vuosien päästä. Kaavaehdotukseen on liitettävä suunnitelma, miten ja missä ajassa havaittuihin ongelmiin reagoidaan ja kenen toimesta ja kustannuksella.

- Miksi kaavamääräyksistä on poistettu voimaloiden purkamista ja alueen ennallistamista koskeva määräys? Kaavaan tulee edelleen sisällyttää määräys, joka velvoittaa voimaloiden omistajan sähköntuotannon loputtua purkamaan tuulivoimaloiden maanpäälliset osat ja ennallistamaan alueen rakennusvalvonnan asettamassa määräajassa, etteivät tuulivoimalat jää rumentamaan maisemaa.
- Tuulivoimaloissa tulee käyttää vähemmän häiritsevää kiinteää punaista valoa yöaikaan. Vaatimus tulee sisällyttää kaavamääräyksiin ja rakennuslupien ehtoihin.

Palautteen huomioiminen

- Kaavasunnitelma perustuu vuonna 2014 hyväksytyyn osayleiskaavan tuulivoimapuistosuunnitelmaan. Hankkeen YVA-menettelyssä esitetyt haitallisten vaikutusten lieventämistoimenpiteet on huomioitu jo aiemman kaavaprosessin aikana mm. poistamalla ja siirtämällä loma-asutusta ja asutusta lähimpiä voimaloita. Melu- ja välkevaikutukset eivät ulotu ympäröivään loma-asutukseen ja asutukseen, eikä kaavasta aiheudu sellaisia kohtuuttomia vaikutuksia, joiden perusteella voimaloita olisi poistettava tai kaavasunnitelmaa tulisi muutoin muuttaa.
 - Tautivaaran merkkipuu on huomioitu kaavassa, eikä siihen kohdistu vaikutuksia.
 - Työ- ja elinkeinoministeriön teettämät selvitykset tuulivoiman terveys- ja ympäristövaikutuksista ovat valmistuneet ja niiden tiedot on lisätty kaavaselostuksen kohtaan 2.5. Selvityksen tuloksilla ei ole vaikutusta kaavasunnitelmaan.
 - Matkapuhelinten toimintaan aiheutuvien vaikutusten yksityiskohtainen selvittäminen ei ole osayleiskaavoituksen yhteydessä mahdollista. Matkapuhelinverkkojen toimivuus voidaan taata erilaisilla teknisillä ratkaisuilla, jos merkittäviä vaikutuksia ilmenee.
- Alueella sijaitsee Teliasoneran (nyk. Telia) masto. Hanke on suunniteltu siten, että tuulivoimalat eivät haittaa linkkijänteitä. Hankkeen rakentamisesta on keväällä 2015 lähetetty ilmoitus Viestintäviraston ohjeen (9.10.2014, päivitetty 24.2.2015) mukaisesti radiotaajuuksien käyttäjille, myös Teliasoneralle. Teliasonera on kuitannut ilmoituksen (ei ongelmaa linkeille).
- Melumittauksia voidaan tarvittaessa tehdä osana normaalia toiminnan vaikutusten seurantaa, mutta mittauksien vaatimiseen kaavamääräyksellä ei ole perusteluja, koska kaavan melumallinnusten perusteella ohjearvot ylittävä melu ei ulotu lähellekään ympäröivää loma-asutusta tai asutusta.
 - Lentoestevaloista määrätään lentoesteluvissa, eikä niistä voida kaavassa antaa luonnoksessa esitettyä tarkempia määräyksiä. Alueelle jo myönnettyissä lentoesteluvissa on sallittu punaisen kiinteän valon käyttäminen yöaikaisena lentoestevalona.
 - Voimaloiden purkamista ja rakennuspaikan ennallistamista koskeva kaavamääräys on poistettu Ympäristöministeriön ohjeistuksesta, jonka mukaan asiasta ei voi kaavassa määrätä, koska menettelystä määrätään jo maankäyttö- ja rakennuslaissa.
 - Kaavoituksen ja YVA-menettelyn yhteydessä on jo laadittu laajat selvitykset ja vaikutusarvioinnit. Kaavaselostukseen sisältyvät jo mm. luontoon, virkistykseen, metsästykseseen, talviaikaiseen turvallisuuteen sekä paloturvallisuuteen kohdistuvien vaikutusten arvioinnit. Aiempaa kaavaa koskevassa hallinto-oikeuden päätöksessä ei ole pidetty lepakkoselvityksiä tai muitakaan kaavan selvityksiä puutteellisina.
 - Mielipiteen johdosta on täydennetty kaavaselostuksen kiinteistöjen arvoon ja tietoliikenneyhteyksiin kohdistuvien vaikutusten arviointeja.

2.2 Honkanen Tiina, Lehtola Raili, Savela Piia, Sami ja Henri, Keränen Eevi, Risto, Esa ja Raimo, Kunnari Anna-Liisa, Syrjäpalo Kyllikki ja Jorma, Honkanen Pekka sekä Honkanen Ismo (Siivikosta) 24.5.2017

- Vaikutukset terveyteen; melu, välke

- Vaikutukset luontoon, haitat alueen asukkaille, vapaa-aikaansa alueella viettäville sekä metsästykselle
- Lentoestevaloista aiheutuvat terveysvaikutukset
- Jäiden sinkoutumisen vaikutukset; jäävaara estää talviaikana alueen käytön virkistykseen ja liikuntaan
- Vaikutukset alueen talousveden ottoon; teiden rakentamisesta sekä leventämisestä aiheutuvat vaikutukset alueen asukkaiden ja vapaa-ajan asukkaiden vedenottamon veden laatuun
- Vaikutukset kiinteistöjen arvoon; maisema-arvon, luontoarvojen sekä eräarvojen laskeminen laskee sekä vapaa-ajan kiinteistöjen että asuinkiinteistöjen arvoa
- Tuulivoimaloiden mahdollisia vaikutuksia tv:n, radion sekä matkapuhelinverkkojen toimintaan ei ole selvitetty
- Kun kasvillisuus tuhoetaan 22 tuulivoimalan ympäriltä, se tarkoittaa koko kaavoitetun alueen 22 neliökilometrin luonnon kokonaisvaltaista tuhoutumista.
- Vaikutukset metsästykseseen; missään ei ole määritelty ampumaetäisyyttä lähimmästä tuulivoimalasta, minkäänlaisella aseella. Käytännössä koko alue poistunee metsästyskäytöstä mahdollisen ampumisen tuulivoimalalle aiheutuvan haitan vuoksi. Metsästäminen alueella vaikeutuu myös luonnon tuhoutumisen vuoksi.
- Mieliapiteen esittäjät vastustavat Tolpanvaaran tuulivoimapuiston rakentamista johtuen yllämainituista haitoista alueen asukkaille sekä vapaa-ajan viettäville.

Palautteen huomioiminen

- Kaavasuunnitelma perustuu vuonna 2014 hyväksytyyn osayleiskaavan tuulivoimapuistosuunnitelmaan. Hankkeen YVA-menettelyssä esitetyt haitallisten vaikutusten lieventämistoimenpiteet on huomioitu jo aiemman kaavaprosessin aikana mm. poistamalla ja siirtämällä loma-asutusta ja asutusta lähimpiä voimaloita. Melu- ja välkevaikutukset eivät ulotu ympäröivään loma-asutukseen ja asutukseen, eikä kaavasta aiheudu kohtuuttomia vaikutuksia.
- Alueelle jo myönnettyissä lentoesteluvissa on sallittu punaisen kiinteän valon käyttäminen yöaikaisena lentoestevalona, mikä on koettu vähemmän häiritsevänä, kuin vilkkuva valkoinen valo.
- Kaavan vaikutusarvioinnissa todetaan, että Siivikon vedenottamoon ei arvioida koituvan vaikutuksia hankkeen johdosta, koska vedenottamon läheisyyteen ei osoiteta rakentamistoimenpiteitä. Täydennetään vaikutusarviointia vedenottamon osalta. Lähin voimala sijaitsee noin 500 m etäisyydellä ja lähin voimaloiden huoltotie noin 400 m etäisyydellä vedenottamosta. Maastonmuotojen johdosta voimaloilta tai tieltä ei aiheudu pintavaluntaa vedenottamolle. Voimaloiden perustukset eivät ulotu pohjavesivyöhykkeeseen ja vedenottamon ja voimaloiden välillä ei ole hydraulista yhteyttä.
- Vaikutuksia tietoliikenteeseen on arvioitu jo hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä. Kaavaselostukseen on tuotu YVA-selostuksen johtopäätökset, joiden mukaan lieviä haittavaikutuksia saattaa aiheutua tv- ja radiovastaanottoon hankealueen länsipuolella ja mahdolliset haitat ovat korjattavissa.

Matkapuhelinten toimintaan aiheutuvien vaikutusten yksityiskohtainen selvittäminen ei ole osayleiskaavoituksen yhteydessä mahdollista. Matkapuhelinverkkojen toimivuus voidaan taata erilaisilla teknisillä ratkaisuilla, jos merkittäviä vaikutuksia ilmenee. Alueella sijaitsee Teliasoneran (nyk. Telia) masto. Hanke on suunniteltu siten, että tuulivoimalat eivät haittaa linkkijänteitä. Hankkeen rakentamisesta on keväällä 2015 lähetetty ilmoitus Viestintäviraston ohjeen (9.10.2014, päivitetty 24.2.2015) mukaisesti radiotaajuuksien käyttäjille, myös Teliasoneralle. Teliasonera on kuitannut ilmoituksen (ei ongelmaa linkeille).

- Kaavoituksen ja YVA-menettelyn yhteydessä on jo laadittu laajat selvitykset ja vaikutusarviointit. Kaavaselostukseen sisältyvät jo mm. luontoon, virkistykseen, metsästykseseen, talviaikaiseen turvallisuuteen sekä paloturvallisuuteen kohdistuvien

vaikutusten arvioinnit. Aiempaa kaavaa koskevassa hallinto-oikeuden päätöksessä ei ole pidetty kaavan selvityksiä puutteellisina.

- Miellipiteen johdosta on täydennetty kaavaselostuksen pohjavesiin, kiinteistöjen arvoon ja tietoliikenneyhteyksiin kohdistuvien vaikutusten arviointeja.

2.3 Puotiniemi Kari ja Anu, Luukkonen Margit, Komulainen Lauri ja Marjaana, Kalliojärvi Kaarina, Luukkonen Ahti ja Margit, Malinen Klaus ja Marja, Alahäivälä Kirsi sekä Honkanen Arsi ja Terttu, Kansanniva Jukka ja Merja, Ylönen Hannu ja Sirpa sekä Säynjääho Sirkka ja Ruonakoski Antti (Pieneltä Haukijärveltä) 29.5.2017

- Tolpanvaaran osayleiskaavoitus teollisuusluokan tuulivoimaloille tulee keskeyttää, kunnes Työ- ja elinkeinoministeriön teettämät selvitykset ovat valmistuneet ja selvityksessä esille nousevat asiat voidaan huomioida kaavoitusprosessissa.
- Lentoestevaloista aiheutuvat vaikutukset; keinovalottoman maiseman sekä ympäristön luonteen muuttuminen, vaikutukset luontomaisemaan, alueen viihtyisyyteen ja asuttavuuteen.
- Alueella olevaa jo rakennettua ympäristöä ei ole riittävästi osayleiskaavaluonnoksessa huomioitu.
- Tuulivoimalat on ryhmitelty siten, ettei lentoestevaloja voida edes osassa voimalaitoksia muuttaa suuritehoisesti vilkkuvasta valkoisesta estevalosta jatkuvaan pienitehoiseen punaiseen estevaloon.
- Lentoestevaloja koskeva yleismääräys on merkityksetön, koska ainoastaan voimalaitosten korkeudella ja niiden ryhmittelyllä voidaan vaikuttaa lentoestevalojen ympäristövaikutuksiin, näitä asioita ei ole huomioitu.
- Jos tuulivoimaloiden korkeus on osayleiskaavassa esitetty 230 metriä, pitäisi voimaloiden ympärillä olla vähintään 345 m turva-alue. Jäänmuodostuksen aiheuttamaa turvallisuusriskiä voidaan vähentää jäänestöjärjestelmällä, mutta se ei poista turva-alueen tarvetta.
- Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeuden rajaaminen alle 150 metriin; valosaasteen määrän vähentäminen, vaikutus maisema- ja meluhaittoihin ja välkkeeseen. Kokonaiskorkeuden madaltaminen ei tarkoita voimaloiden yksikkötehojen pienentämistä. Samoilta tuulivoimatoimittajilta, kuin mitä melumallinnuksessa on käytetty, saa 3 MW tuulivoimalan myös alle 150 metrisenä.
- Rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen sekä virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyyden huomiointi (MRL 39 § mom. 8 ja 9). Lisäksi MRL 77 b §:n 2 kohdassa asetetaan yleiskaavoitukselle huolehtimisvelvoite siitä, että suunniteltu tuulivoimarakentaminen ja muu maankäyttö sopeutuu maisemaan ja ympäristöön.
- Osayleiskaavaluonnoksen merkinnät ja määräykset tekstiosassa ei riittävä ohjausvaikutus toteudu. Tekstiosasta puuttuu voimalarakentamista ohjaava yksikkötehon määrittäminen. Tuulivoimameluselvityksessä on käytetty yksikköteholtaan 3 MW:n voimaloita, joiden äänipäästöjen mukaan rakentamista ollaan mahdollistamassa. Tämä pitää näkyä myös rakentamista ohjaavassa tekstiosassa.
- Yleismääräyksiin on lisättävä vaatimus voimaloiden laadunvarmistustoimenpiteistä. Vähimmäistoimenpiteeksi pitää kirjata vaatimukset melumittauksista ennen rakentamista, rakentamisen aikana ja määräajoin rakentamisen jälkeen. Miellipiteen esittäjien käsityksen mukaan myös ympäristöluvut velvoittavat tuulivoimaloiden aiheuttaman melun seuraamiseen toiminnan aikana, tämä laadunvarmistustoimenpide tulee vaatia ehdoksi myös rakennuslupiin.
- Voimalaitokset 13-16. 18-20 ja 25 tulee poistaa alueen lähi- ja loma-asukkaisiin kohdistuvien merkittävien maisema- ja ympäristöhaittojen vuoksi.
- Alueelle tehty lepakkoselvitys on vähintäänkin puutteellinen.
- Voimakkaiden hakkuiden vaikutuksesta ympäristön voimakas muuttuminen edellyttää uusia selvityksiä.
- Lepakkojen kannalta tärkeiden alueiden huomiointi luonnonsuojelulain mukaisesti.

Palautteen huomioiminen

- Kaavasunnitelma perustuu vuonna 2014 hyväksytyyn osayleiskaavan tuulivoimapuistosuunnitelmaan. Hankkeen YVA-menettelyssä esitetyt haitallisten vaikutusten lieventämistoimenpiteet on huomioitu jo aiemman kaavaprosessin aikana mm. poistamalla ja siirtämällä loma-asutusta ja asutusta lähimpiä voimaloita. Melu- ja välkevaikutukset eivät ulotu ympäröivään loma-asutukseen ja asutukseen, eikä kaavasta aiheudu sellaisia kohtuuttomia vaikutuksia, joiden perusteella voimaloita olisi poistettava, madallettava tai kaavasunnitelmaa tulisi muutoin muuttaa.
- Työ- ja elinkeinoministeriön teettämät selvitykset tuulivoiman terveys- ja ympäristövaikutuksista ovat valmistuneet ja niiden tiedot on lisätty kaavaselostuksen kohtaan 2.5. Selvityksen tuloksilla ei ole vaikutusta kaavasunnitelmaan.
- Voimaloille jo saatujen lentoestelupien mukaan lentoestevaloina voidaan käyttää kiinteitä punaisia valoja.
- Yleiskaava on laadittu ympäristöministeriön ohjeistuksen (YM OH 5/2016) mukaisesti. Yleiskaavassa määriteltäviä asioita ovat mm. voimaloiden kokonaiskorkeus, sijainti ja lukumäärä. Voimaloiden tehoa ei ole syytä kaavassa määritellä. Monet uudet voimalatyypit ovat mallinnuksessa käytettyä voimalatyyppiä hiljaisempia, vaikka ovat teholtaan suurempia. Toteutuksessa ei voi käyttää äänekkäämpää voimalaa, kuin millä kaavan mallinnukset on tehty.
- Melumittauksia voidaan tarvittaessa tehdä osana normaalia toiminnan vaikutusten seurantaa, mutta mittauksien vaatimiseen kaavamääräyksellä ei ole perusteluja, koska kaavan melumallinnusten perusteella ohjearvot ylittävä melu ei ulotu lähellekään ympäröivää loma-asutusta tai asutusta.
- Hakkuiden johdosta ei aiheudu uusia selvitystarpeita. Hakuut ovat normaalia metsätalousalueilla tapahtuvaa toimintaa ja niiden mahdollisuus on jo huomioitu vaikutusarvioinneissa.
- Kaavoituksen ja YVA-menettelyn yhteydessä on jo laadittu laajat selvitykset ja vaikutusarviointit. Kaavaselostukseen sisältyvät jo mm. luontoon, asutukseen, virkistykseen, maisemaan ja talviaikaiseen turvallisuuteen kohdistuvien vaikutusten arviointit. Aiempaa kaavaa koskevassa hallinto-oikeuden päätöksessä ei ole pidetty lepakkoselvityksiä tai muitakaan kaavan selvityksiä puutteellisina.

2.4 Vainio Adam (Puhoksesta)

- Mielipiteen esittäjän mukaan Tolpanvaaran tuulivoimalapuisto ei kannata kaavoittaa (rakentaa), koska alueelle aiheutuu taloudellisia ja virkistyksellisiä vahinkoja (porotalous, metsästys, marjastus, kalastus ja maanarvo laskee).
- Karhut, sudet ja maakotkat joutuvat etsimään uusia asuinalueita, koska niiden käyttämät saaliseläimet joutuvat muuttamaan pois.
- Alueella on epäilty olevan liito-oravayhdyskunta. Mielipiteen esittäjän mukaan tulee tarkoin tutkia, onko alueella liito-oravia. Mihin joutuu viitasammakko, joka on suojeltu eläin, vai kuoleeko se sukupuuttoon?
- Alueella on myös lepakkoyhteisö.
- Mielipiteen esittäjän mielestä on väärin ja lain vastaista, että tuulivoimalapuisto on otettu jälleen esille, vaikka edellinen yritys kaatui korkeimmassa oikeudessa. Sen päätöstä tulee kunnioittaa.
- Eräänä vaaratekijänä mielipiteen esittäjä näkee, että tuulivoimala voi syttyä tuleen ja räjähtää. Tästä on hyvä esimerkki Kotkassa tapahtunut tuulivoimalapalo helmikuussa 2017.
- Voimalat eivät ole kaunis näky, sillä ne näkyvät jopa kymmenen kilometrin päähän.

Palautteen huomioiminen

- Kaavoituksen ja YVA-menettelyn yhteydessä on jo laadittu laajat selvitykset ja vaikutusarviointit. Kaavaselostukseen sisältyvät jo mm. luontoon, porotalouteen, maisemaan ja paloturvallisuuteen sekä metsästyksen ja muuhun virkistykseen kohdistuvien

vaikutusten arvioinnit. Aiempaa kaavaa koskevassa hallinto-oikeuden päätöksessä ei ole pidetty kaavan selvityksiä puutteellisina.

- Korkeimman hallinto-oikeuden edellistä kaavaa koskeva kumoamispäätös tehtiin esteellisyysperusteella, eikä se estä kaavan uudelleen laatimista.

2.5 Vierimaa Eero (Kurenalukselta) 29.5.2017

- Tolpanvaaran, Jylhänvaaran ja Teerivaaran alueelle ollaan suunnittelemassa tuulivoima-alueita. Kyseisellä alueella on jo vuosia suoritettu laajoja hakkuita.
- Metsälain mukaan metsätalousalueella tehtävistä hakkuista täytyy tehdä metsänkayttöilmoitus vähintään 10 päivää ennen hakkuuta. Suomen metsäkeskuksesta saadun tiedon mukaan suunnitellulta tuulivoima-alueelta ei ole tehty metsänkayttöilmoituksia. Koska alueella on tehty laajoja hakkuita, tulee niiden laillisuus selvittää.

Palautteen huomioiminen

- Mielpide ei aiheuta toimenpiteitä. Asiakohdat eivät koske osayleiskaavaa.